

“O‘zRTXB” AJ Boshqaruvining
2022-yil “____” oktabrdagi ____-sonli
kengaytirilgan yig‘ilishi bayoniga
1-ilova

“O‘zRTXB” AJ markaziy apparati hamda hududiy filiallari xodimlarining odob-axloq QOIDALARI

1-bob. Umumiy qoidalar

1. Mazkur Qoidalar O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining “Davlat fuqarolik xizmatchilari tomonidan odob-axloq qoidalariga rioya etilishini ta’minlash bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi 2022-yil 14-oktabrdagi 595-son qaroriga muvofiq ishlab chiqilgan bo‘lib, “O‘zRTXB” AJ (keyingi o‘rinlarda Birja) markaziy apparati hamda hududiy filiallaridagi xodimlarining (keyingi o‘rinlarda Birja xodimlari deb yuritiladi) kasbiy odob-axloqining normalari, tamoyillari va mehnat faoliyatidagi xulq-atvorining qoidalarini belgilaydi.

2. Birja xodimlari o‘z kasbiy faoliyatini quyidagi prinsiplar asosida amalga oshirishi shart:

qonuniylik;

xizmat vazifasiga fidoyilik, yuklangan funksional vazifalarini to‘liq bajarish, ijro intizomiga qat’iy rioya etish;

birja manfaatlariga sodiqlik;

adolatlilik, halollik va xolislik;

korrupsiyaviy holatlarga murossasiz munosabatda bo‘lish va qarshi kurashish;

konfidensial ma’lumotlarni saqlash;

mansab vakolatlarini suiiste’mol qilmaslik;

manfaatlar to‘qnashuviga yo‘l qo‘ymaslik.

3. Birja xodimlari mehnat faoliyati davomida va ishdan tashqari vaqtda xulq-atvorning quyidagi umumiy qoidalariga amal qilishi lozim:

Birjaning obro‘sigiga putur yetkazishi mumkin bo‘lgan xatti-harakatlardan tiyilish, axloq normalariga doimiy rioya qilish;

mas’uliyat, kasbiga sadoqat va halollikni kundalik shiorga aylantirish;

murakkab vazifalarni bajarishda hamkasblariga ko‘maklashish;

xushmuomalalik, e’tiborlilik va hushyorlik bilan fuqarolarda Birjaga nisbatan ishonch va hurmat hissini uyg‘otish;

oilasida sog‘lom muhitni ta’minlab, oila a’zolariga doimiy g‘amxo‘r bo‘lish, farzandlarida yuksak axloqiy fazilatlarni shakllantirish;

fuqarolarning ijtimoiy kelib chiqishi, iqtisodiy ahvoli va boshqa omillardan qat’i nazar, ular bilan bir xil, samimiy, odob doirasida munosabatda bo‘lish;

jamiyatda axloqning umume’tirof etilgan qoidalariga amal qilish.

4. Mazkur Qoidalar huquqbuzarlikning oldini olishga, ular sodir etilishining sabab va shart-sharoitlarini bartaraf etishga, xodimlarni yuksak huquqiy ong, O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi va boshqa normativ-huquqiy hujjatlariga qat'iy rioya qilish ruhida tarbiyalashga yo'naltirilgan.

5. Birja xodimlarida mazkur Qoidalar, kasbiy xulq-atvor yoki tartib-taomillar bilan bog'liq har qanday savollar paydo bo'lganida ular o'zining tarkibiy bo'linmasi yoki "O'zRTXB" AJ Komplayens-nazorat va axborot xavfsizligi Bosh boshqarmasi, shuningdek, (71) 213-33-03 ishonch telefoniga maslahat so'rab murojaat qilishlari mumkin.

2-bob. Asosiy termin va tushunchalar

6. Mazkur Qoidalarda quyidagi asosiy tushunchalar qo'llaniladi:

manfaatlar to'qnashuvi - shaxsiy (bevosita yoki bilvosita) manfaatdorlik "O'zRTXB" AJ markaziy apparati, hududiy va tarkibiy tuzilmalari xodimining mansab yoki xizmat majburiyatlarini lozim darajada bajarishiga ta'sir ko'rsatayotgan yoxud ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan hamda shaxsiy manfaatdorlik bilan "O'zRTXB" AJ markaziy apparati, hududiy va tarkibiy tuzilmalarining huquqlari va qonuniy manfaatlari o'rtasida qarama-qarshilik yuzaga kelayotgan yoki yuzaga kelishi mumkin bo'lgan vaziyat;

korrupsiya - shaxsning o'z mansab yoki xizmat mavqeyidan shaxsiy manfaatlarini yoxud o'zga shaxslarning manfaatlarini ko'zlab moddiy yoki nomoddiy naf olish maqsadida qonunga xilof ravishda foydalanishi, xuddi shuningdek bunday nafni qonunga xilof ravishda taqdim etish;

korrupsiyaga oid huquqbuzarlik - korrupsiya alomatlariga ega bo'lgan, sodir etilganligi uchun O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlarida javobgarlik nazarda tutilgan qilmish;

kontragent - "O'zRTXB" AJ markaziy apparati, hududiy va tarkibiy tuzilmalari bilan shartnomaviy munosabatlarga kirishgan har qanday yuridik yoki jismoniy shaxs, mehnat munosabatlari bundan mustasno;

xomiylik - yon bosish, qulay mehnat sharoitlarini yaratib berish shaklida Birja xodimini yuqoriroq lavozimdagi xodim tomonidan himoya qilinishi;

rahbar xodimlar – Boshqaruv a'zolari, filial boshqaruvchilari va o'rinbosarlari, tarkibiy bo'linmalar rahbarlari va o'rinbosarlari;

mas'ul xodimlar – rahbar xodimlar ro'yxatiga kiritilmagan barcha xodimlar.

3-bob. Kasbiy madaniyatga oid umumiy odob-axloq qoidalari

7. Birja xodimlari:

birja faoliyatini mukammal bilishlari, fuqarolar tomonidan birja faoliyatiga oid berilgan savollarga birja imidjiga mos ravishda batafsil ma'lumot berishlari hamda bu orqali fuqarolar ongida birja to'g'risida ijobiy fikrlashni shakllantirishlari;

fuqarolarning jinsi, irqi, millati, fuqaroligi, tili, dini, ijtimoiy kelib chiqishi, e'tiqodi, shaxsiy va ijtimoiy mavqei kamsitilishiga olib keluvchi ta'sir choralari va harakatlar (harakatsizliklar)ga yo'l qo'ymasligi;

halol, adolatli va kamtar bo'lishi, fuqarolar bilan muloqotda xushmuomala, vazmin va samimiy munosabatni namoyish qilishi;

birja va jamiyat manfaatlariga zarar yetkazuvchi, birja faoliyati samaradorligini pasaytiradigan harakatlar (harakatsizlik)dan tiyilishi;

o'zining xatti-harakati va axloqi tufayli jamoatchilikning tanqidiga uchramaslik choralarini ko'rishi, tanqid uchun ta'qibga yo'l qo'ymasligi, asosli va konstruktiv tanqiddan o'z faoliyatidagi kamchiliklar hamda nuqsonlarni bartaraf etish yo'lida foydalanishi;

o'z xizmat vakolatlarini jismoniy va yuridik shaxslarning manfaatlarini ko'zlab bajarish yoki bajarmaslik evaziga ulardan biron-bir mukofot, foyda yoki sovg'alar olmasligi;

birja mulkining but saqlanishini ta'minlashi, o'ziga ishonib topshirilgan birja mulkidan faqat xizmat maqsadlarida foydalanishi;

mehnat intizomiga qat'iy rioya qilishi, ish vaqtidan oqilona va samarali foydalanishi;

qonun bilan intizomiy, ma'muriy va jinoiy javobgarlik nazarda tutilgan huquqbuzarlik va boshqa xatti-harakatlarga yo'l qo'ymasligi;

kasb etikasi va ishchanlik uslubiga rioya etishi;

siyosiy partiyalar, jamoat birlashmalari va boshqa nodavlat tashkilotlari manfaatlarini yo'lida egallab turgan lavozimidan foydalanmasligi kerak.

8. Birja xodimlari o'ziga bo'ysunuvchi xodimlardan ular mehnat vazifasini bajarayotgan paytda partiya nomidan siyosiy faoliyat bilan shug'ullanishni talab qilishi, siyosiy partiyalar, jamoat birlashmalari va boshqa nodavlat tashkilotlari faoliyatida ishtirok etishga da'vat etishi yoki majburlashiga yo'l qo'yilmaydi.

4-bob. Mehnat faoliyatiga oid odob-axloq qoidalari

9. Birja xodimlari mehnat faoliyati davomida quyidagilarga majbur:

O'zbekiston Respublikasi qonunchiligiga so'zsiz rioya qilishi hamda o'z xizmat majburiyatlarini mansab yo'riqnomalari, mehnat shartnomalari, ichki hujjatlar va O'zbekiston Respublikasi qonunchiligiga muvofiq bajarishi;

o'z xizmat vazifalarini vijdonan, halol va yuksak professional darajada bajarish, rasmiyatchilik, soxtakorlik va suiiste'molchilikka yo'l qo'ymaslik;

mehnat faoliyati majburiyatlarini samarali bajarish uchun zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalarni doimiy asosda oshirish;

vakolatli davlat organlari va tashkilotlari hamda mansabdor shaxslarining o'z vakolatlari doirasida qabul qilgan qarorlari hamda berilgan topshiriqlarni o'z vaqtida va sifatli bajarish;

ishlab chiqilayotgan ichki hujjatlarga biron-bir shaxs, guruh yoki idoralar manfaati nuqtai nazaridan yondashmaslik hamda ularning manfaatlari ifoda etilishiga yo'l qo'ymaslik;

har qanday qonunbuzilishiga, ayniqsa, korrupsiya holatlariga qarshi murosasizlik bilan kurashish;

xizmat safarlari, nazorat tadbirlari davomida mehnat faoliyati bilan bog'liq bo'lgan har qanday turdagi sarf-xarajatlarni boshqa shaxslar hisobidan amalga oshirmaslik;

birja xodimlari yoki boshqa shaxslar tomonidan jinoyat yoki boshqa huquqbuzarlik sodir etishga undovchi murojaatlar haqida, shuningdek, hamkasblari tomonidan sodir etilgan yoki tayyorgarlik ko'rilayotgan qonunbuzilishlar haqida o'zining rahbariga zudlik bilan ma'lum qilish;

o'z mehnat faoliyati majburiyatlarini bajarayotganda fuqarolar va boshqa shaxslarni kamsitmaslik, ularning ta'siridan saqlanish, fuqarolar huquqlari, majburiyatlari va qonuniy manfaatlarini hisobga olish;

o'z xizmat majburiyatlarini vijdonan bajarishga to'sqinlik qilishi mumkin bo'lgan xatti-harakatlardan saqlanish;

tijorat siri va xizmatga oid boshqa ma'lumotlarning oshkor etilmasligini ta'minlash yuzasidan barcha choralarni ko'rish, ulardan qonunga zid ravishda foydalanmaslik;

axborotlarni tarqatish qoidalariga rioya qilish, Internet jahon axborot tarmog'i va axborot kommunikatsiya vositalaridan foydalanishda axborot xavfsizligini ta'minlashning belgilangan tartibiga amal qilish;

biriktirilgan xizmat kompyuteri hamda elektron tashuvchilaridagi xizmatga oid ma'lumotlarning xavfsiz saqlanishini ta'minlash va ularni boshqa shaxslarga tarqatilishining oldini olish choralari ko'rish;

fuqarolar va hamkasblarining sha'ni va qadr-qimmatiga dog' tushiruvchi ma'lumotlar, tuhmat, ig'vo va uydirmalarni tarqatmaslik;

mehnat va ijro intizomi, ichki tartib qoidalariga, shuningdek, telefonda so'zlashish va kiyinish madaniyatiga qat'iy rioya etish;

o'ziga ishonib topshirilgan mulkka va moliyaviy mablag'larga ehtiyotkorlik va tejamkorlik bilan munosabatda bo'lish;

jamoada sog'lom ma'naviy muhitni saqlash choralari ko'rish;

mehnat jamoasida ishchanlik muhitini shakllantirish va uni mustahkamlashga ko'maklashishi;

mehnat jamoasida hamkasblarining sha'ni va qadr-qimmatini obro'sizlantiradigan shaxsiy va kasbiy fazilatlarini muhokama qilishdan tiyilishi kerak.

10. Rahbar xodimlar quyidagilarga majbur:

bo'ysunuvidagi birja xodimlariga professionalizm, halollik, xolislik va adolatlilikda o'rnak bo'lish;

jamoada sog‘lom ma‘naviy muhit va ishchan kayfiyatni shakllantirish;

birja xodimlarini qonunga xilof xatti-harakatlarni amalga oshirishga undamaslik hamda ulardan bunday harakatlarni bajarishni talab qilmaslik;

kadrlarni mahalliychilik, urug‘-aymoqchilik, tanish-bilishchilik yoki shaxsiy sadoqat belgilari bo‘yicha tanlash, tayinlash yoki tavsiya etishga yo‘l qo‘ymaslik;

jamoada guruhbozlik va favoritizm (ayrim xodimlarni yaqin olish va qo‘llab-quvvatlash) ko‘rinishlariga yo‘l qo‘ymaslik, shuningdek, xizmat vazifalarini bajarish jarayonida boshqa salbiy omillarning oldini olish;

birja xodimlarining faoliyatiga baho berishda qonuniy, asosli va adolatli qarorlar qabul qilish;

birja xodimlari tomonidan korrupsiya va boshqa suiiste‘molchiliklar sodir etilishining oldini olish choralarini ko‘rish;

xodimlarga ularning hayoti va sog‘ligiga zarar yetkazmaydigan sharoitlarni yaratish;

xodimlari bilan munosabatlarini uzoq muddatli hamkorlik, umumiy maqsadlar, o‘zaro manfaatlarni hurmat qilish va hisobga olish, ijtimoiy sheriklik asosida o‘rnatish;

korrupsiyaning oldini olish, shuningdek, korrupsiyaga qarshi kurashishda faol qatnashadigan xodimlarni himoya qilish va rag‘batlantirish bo‘yicha choralar ko‘rish;

xodimlarni majburiy mehnatda, jumladan, shahar hududlarini obodonlashtirishda, mavsumiy qishloq xo‘jaligi ishlarida, metall qoldiqlarini yig‘ishda, shuningdek, boshqa mavsumiy tadbirlarda qatnashishlarining oldini olish (tegishli tashkilot hududida O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti yoki Vazirlar Mahkamasining tegishli qarori bilan xavfsizlik standartlariga qat’iy rioya qilingan holda ixtiyoriy shanbalik tashkil etilgan hollar bundan mustasno);

bo‘ysunuvidagi xodimlarini huquqiy va ijtimoiy jihatdan himoya qilish choralarini ko‘rish;

vakolati doirasida shartnomalar tuzish, tanlovlar o‘tkazish yoki rozilik berish masalalariga xolis, adolatli va qonuniy yondashish.

11. Rahbar xodimlar bo‘ysunuvidagi birja xodimlariga qo‘pol muomalada bo‘lishi, haqorat qilishi, shaxsiyatiga tegishi, ularga asossiz tanbeh berishi yoki ayblashi hamda kamsitishi mumkin emas.

5-bob. Xizmat safariga oid odob-axloq qoidalari

12. Xizmat safariga yuborish zarurati to‘g‘risida bildirishnoma tegishli tarkibiy bo‘linma rahbari tomonidan Boshqaruv raisiga kiritiladi.

13. Xizmat safarida bo‘lgan xodimlar:

mazkur qoidalar bilan belgilangan talablarga qat’iy rioya qilishi;
xushmuomalali, odobli, e’tiborli va sabr-toqatli bo‘lishlari;

munozarali provokatsion vaziyatlarga (aralashib qolmasliklari) yo‘l qo‘ymasliklari lozim.

14. Xizmat safariga yuborilgan xodimlar safardan qaytgan kundan boshlab 3 (uch) kundan kechiktirmay, safar natijalari to‘g‘risida batafsil hisobot tayyorlashlari shart.

15. Xizmat safari natijalari bo‘yicha tasdiqlangan hisobotlar birja Boshqaruv raisiga taqdim etiladi.

6-bob. Xizmatdan tashqari odob-axloq qoidalari

16. Birja xodimlari ishdan bo‘sh vaqtlarida qabul qilingan umum axloq normalariga rioya qilishlari va ularga zid bo‘lgan xulq-atvor va xatti-harakatlardan o‘zlarini tiyishlari shart.

17. Birja xodimlari ishdan tashqari vaqtda quyidagilarga majbur:
milliy urf-odat, qadriyat va an‘analarga hurmat bilan munosabatda bo‘lish;
dabdababozlik, shuhratparastlik, guruhbozlik, maishatbozlik, ichkilikbozlik va boshqa salbiy illatlarga yo‘l qo‘ymaslik;

jamoat joylarida (kafe, restoran va boshqa ko‘ngilochar maskanlarda) o‘zini tutish qoidalariga rioya etish, atrofdagilarning e‘tiborini tortuvchi ortiqcha va salbiy harakatlarga yo‘l qo‘ymaslik;

jamoat tartibi va xavfsizligiga qarshi qaratilgan xatti-harakatlarni sodir etmaslik, mazkur noqonuniy harakatlarga boshqalarni jalb etmaslik yoki da‘vat qilmaslik;

xizmat avtotransport vositalaridan xizmat faoliyatidan tashqari holatlarda shaxsiy va boshqa maqsadlarda foydalanmaslik;

ish faoliyati bilan bog‘liq ma‘lumotlarni ishga aloqador bo‘lmagan boshqa shaxslar ishtirokida muhokama qilmaslik.

7-bob. Jamoatchilik, ommaviy axborot vositalari vakillari bilan munosabatlarga oid odob-axloq qoidalari

18. Birja xodimlari ommaviy axborot vositalari bilan o‘zaro hamkorlik qilishi, birjaning faoliyatini ommaviy axborot vositalarida yoritilishiga ko‘maklashishi kerak.

19. Birja faoliyati to‘g‘risidagi ommaviy bayonotlar birja boshqaruv raisi yoki mazkur yo‘nalish bo‘yicha vakolatli shaxs tomonidan amalga oshiriladi.

8-bob. Sovg‘alar va ish muomalasida mehmondo‘stlik belgilari

20. “O‘zRTXB” AJ markaziy apparati, hududiy va tarkibiy tuzilmalari xodimlariga xodim o‘z xizmat majburiyatlarini bajarish bilan bog‘liq holatlarda jismoniy va yuridik shaxslardan biron-bir sovg‘a yoki ish muomalasida mehmondo‘stlikning belgilari, qarz, kafolatlar, kafilliklar, mukofotlar shaklida

rag'batlantirish vositalarini, naqd pul mablag'lari yoki ularning ekvivalenti, qimmatli qog'ozlar ko'rinishida moddiy yordam qabul qilish taqiqlanadi.

21. "O'zRTXB" AJ markaziy apparati, hududiy va tarkibiy tuzilmalari xodimlari tomonidan birja xodimlari hamda boshqa hamkor tashkilot xodimlariga ularning shaxsiy bayramlari (tug'ilgan kun, farzandining tug'ilishi, Vatan himoyachilari kuni, Xalqaro xotin-qizlar kuni)da berilgan, xizmat majburiyatlarini bajarishi bilan bog'liq bo'lmagan sovg'alar xodimning shaxsi bilan bog'liq bo'lgan sovg'alar deb tan olinadi.

22. Bunday sovg'alarni berishda quyidagi talablarga rioya qilish lozim:

sovg'alar "O'zRTXB" AJ markaziy apparati, hududiy va tarkibiy tuzilmalarining kamida uch nafar xodimlari ishtirokida berilishi;

sovg'a berish tabrik nutqi bilan birga bo'lishi kerak, unda sovg'a berishga sabab bo'lgan voqea o'zining aniq ifodasini topgan bo'lishi;

sovg'aning umumiy qiymati (barcha soliqlar va yig'implarni hisobga olgan holda) 5 (besh) bazaviy hisoblash miqdoridan oshmasligi;

"O'zRTXB" AJ markaziy apparati, hududiy va tarkibiy tuzilmalarining bitta xodimi boshqa xodimga sovg'a uchun sarflaydigan xarajat summasi, har bir holatda 1 (bitta) bazaviy hisoblash miqdoridan oshmasligi kerak.

23. "O'zRTXB" AJ nomiga qabul qilib olinadigan va "O'zRTXB" AJ nomidan taqdim etilgan sovg'alar korporativ sovg'alar hisoblanadi.

24. "O'zRTXB" AJ nomidan hamkor tashkilotlar va xodimlarga taqdim etiladigan sovg'alarda "O'zRTXB" AJ logotipi ko'rsatilishi shart.

25. Sovg'alarni qabul qilishning qonuniyligida har qanday shubhalar paydo bo'lganda xodim "O'zRTXB" AJ tizimida korrupsiyaga qarshi kurashish Siyosati qoidalari bilan tanishib chiqishi va "O'zRTXB" AJning Komplayens-nazorat va axborot xavfsizligi Bosh boshqarmasiga maslahat so'rab murojaat qilishi maqsadga muvofiq.

26. Sovg'alar va ish muomalasida mehmondo'stlik belgilarini olish va berish "O'zRTXB" AJ tizimida korrupsiyaga qarshi kurashish Siyosati bilan tartibga solinadi.

9-bob. Odob-axloq sohasida qoidabuzarliklar haqida xabarlar

27. "O'zRTXB" AJ markaziy apparati, hududiy va tarkibiy tuzilmalari xodimlari va boshqa shaxslarda "O'zRTXB" AJning xodimlari harakatlarining qonuniyligi va (yoki) axloqiyligida shubha paydo bo'lganda, odob-axloq qoidalarining buzilishida ehtimol tutilgan yoki ularni sodir etilganligi fakti bo'yicha asosli gumoni bo'lganda, bu haqda "O'zRTXB" AJ markaziy apparati, hududiy va tarkibiy tuzilmalarining mavjud aloqa kanallari orqali xabar berishlari mumkin.

28. "O'zRTXB" AJ markaziy apparati, hududiy va tarkibiy tuzilmalari o'z vakolatlari va mavjud imkoniyatlari doirasida qonunbuzarlik haqida ishonchli

axborot bergan shaxsning maxfiylikini ta'minlaydilar, O'zbekiston Respublikasi qonunchiligida nazarda tutilgan hollar bundan mustasno.

29. "O'zRTXB" AJ markaziy apparati, hududiy va tarkibiy tuzilmalari o'z xodimlarining manfaatlarini himoya qiladi va qasos olish, jumladan, ishdan bo'shatish, lavozimini pasaytirish, kamsitish, "O'zRTXB" AJ markaziy apparati, hududiy va tarkibiy tuzilmalarining boshqa xodimining shubhali xulq-atvori yoki mazkur Qoidalardagi odob-axloq normalari va tamoyillarini buzish ehtimoli haqida ixtiyoriy xabar bergan xodimlarni ta'qib qilishga yo'l qo'yilmasligiga kafolat beradi.

10-bob. Mazkur Qoidalarni buzganlik uchun javobgarlik

30. "O'zRTXB" AJ markaziy apparati, hududiy va tarkibiy tuzilmalarining xodimi tomonidan mazkur Qoidalarning buzilishi uni qonunchilikda belgilangan tartibda javobgarlikka tortishga asos bo'lishi mumkin.